

LESGEVEN IN TIJDEN VAN COVID-19

In de periode tussen eind april en begin juni 2020 heeft u deelgenomen aan een onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen, naar de impact van de COVID-19 crisis en de verandering naar afstandsonderwijs op uw dagelijkse onderwijspraktijk.

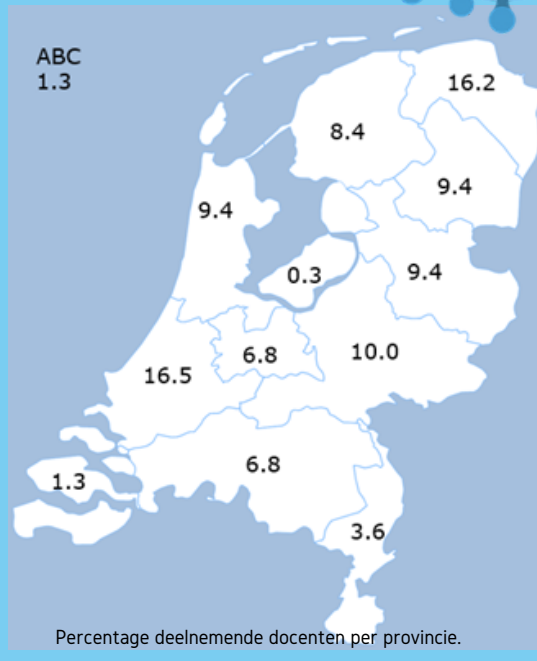
Ruim 300 docenten, waaronder u, hebben onze vragenlijst ingevuld. Aan de hand van de resultaten van deze vragenlijst, konden we de invloed van het afstandsonderwijs op job demands en resources, psychologische behoeften en mentale gezondheid in termen van stress, welbevinden en veerkracht onderzoeken. Daarnaast hebben we ook gekeken naar de invloed van het afstandsonderwijs op professionaliseringsbehoeften en de dagelijkse onderwijspraktijk.

Hierbij delen we de eerste bevindingen van ons onderzoek met u!

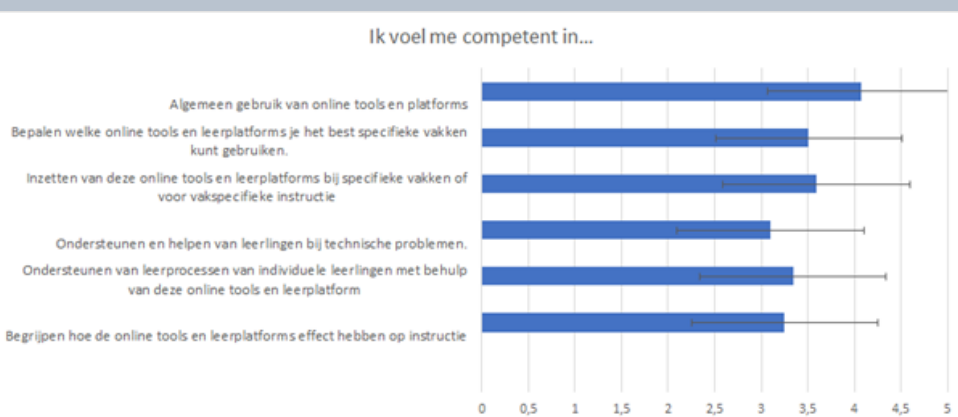
WIE DEDEN ER MEE?

- Ruim 300 docenten uit alle regio's van Nederland, inclusief de ABC eilanden.
- Er hebben overwegend vrouwelijke docenten meegewerkt. Het percentage komt overeen met de verdeling man-vrouw in het onderwijs.
- Docenten vanuit het

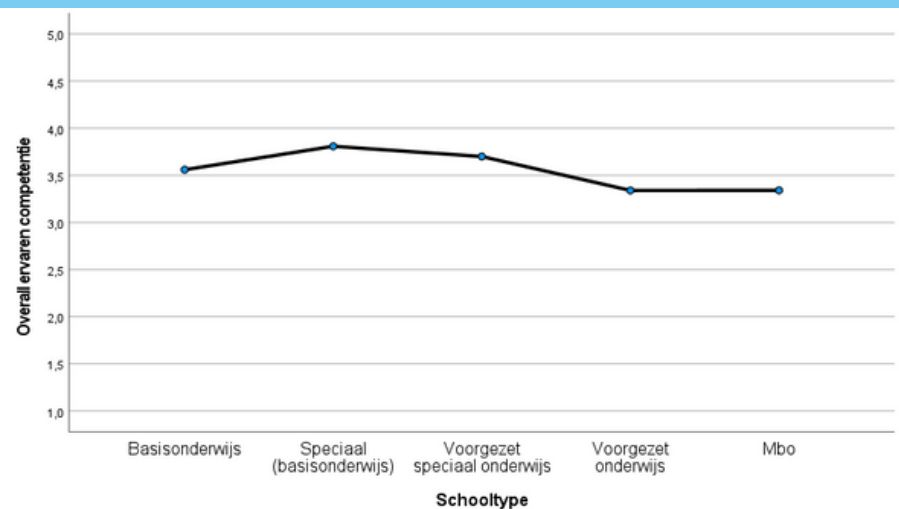

VOELEN DOCENTEN ZICH BEKWAAM IN DIGITAAL ONDERWIJS-OP-AFSTAND?

We hebben gekeken of docenten zich bekwaam voelen in digitaal onderwijs-op-afstand. Dat blijkt zo te zijn, docenten voelen zich redelijk bekwaam in het gebruiken en inzetten van digitale leertechnologieën in hun onderwijs. Hoewel docenten zich op de ene competentie iets vaardiger voelen dan op de andere, lijkt het verschil niet heel groot.

OVERALL COMPETENTIE: VERSCHILLENDE ONDERWIJSSECTOREN

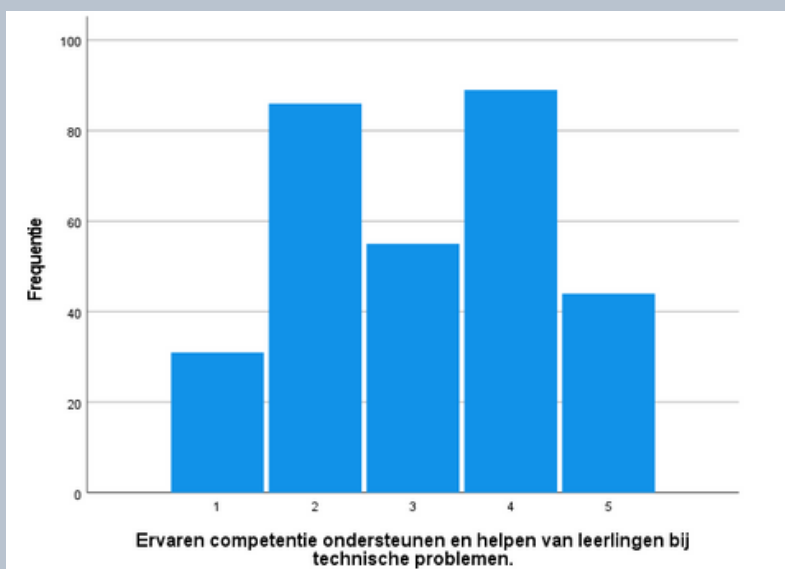
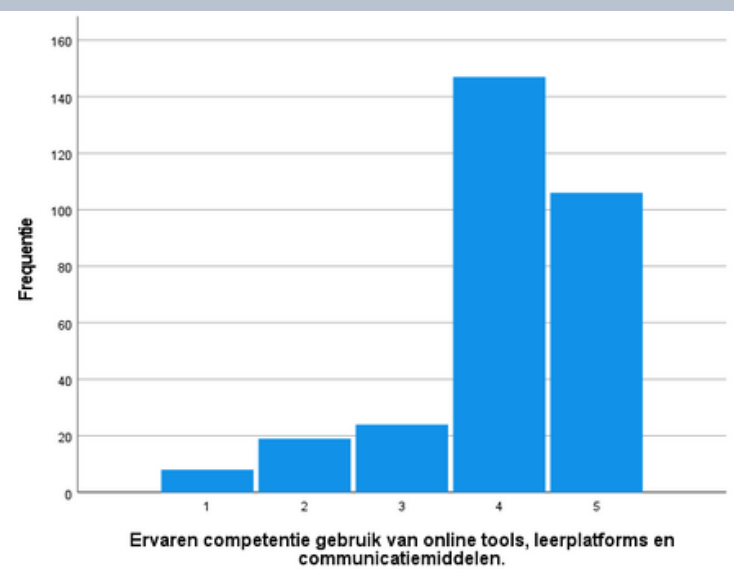
Ook hebben we gekeken of docenten uit verschillende onderwijssectoren mogelijk verschillen in hoe competent zij zich in het inzetten van digitale leertechnologieën voelen. Onze voorlopige analyses geven aan dat er met name verschil zit in de ervaren competentie van docenten in het speciaal (basis) onderwijs en dat van docenten in het voortgezet onderwijs en het mbo.

De docenten in het speciaal onderwijs, die werken met leerlingen in de basisschoolleeftijd, voelen zich meer competent dan docenten in het voorgezet of middelbaar beroepsonderwijs.

COMPETENTIE 'GEBRUIK VAN ONLINE TOOLS EN PLATFORMS' EN LEERLINGONDERSTEUNING

Wanneer we inzoomen op de competentie 'gebruik van online tools en platforms' zien we dat een groot deel van de docenten het gedeeltelijk eens is met de stelling of zij zich competent voelen in het algemeen gebruik hiervan.

Maar bijna 40% van de docenten geeft aan het helemaal of gedeeltelijk oneens te zijn met de stelling of zij zich competent voelen in het ondersteunen en helpen van leerlingen bij technische problemen.

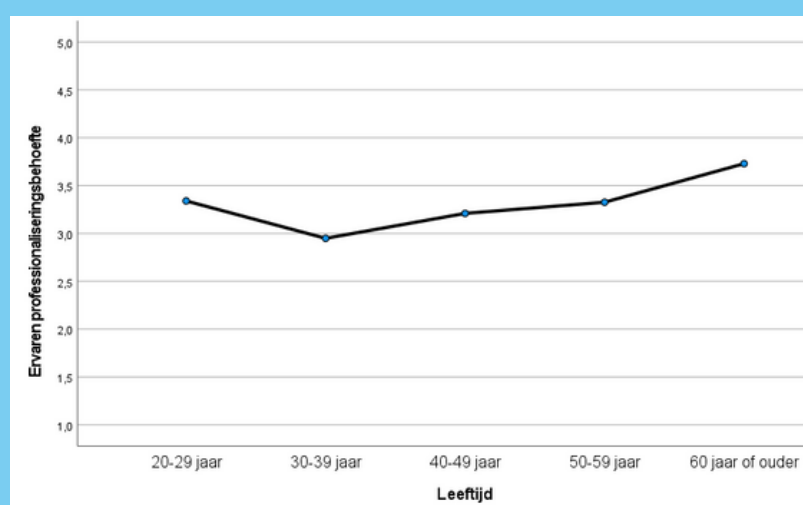
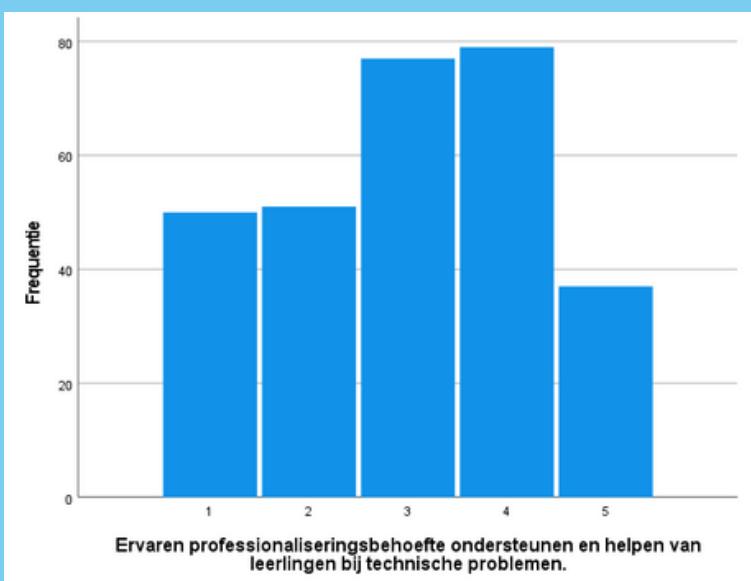
ERVAREN DOCENTEN EEN PROFESSIONALISERINGSBEHOEFTE RONDOM DIGITAAL ONDERWIJS-OP-AFSTAND?

We hebben de docenten ook gevraagd in hoeverre ze in elk van de technologisch pedagogische competenties een professionaliseringsbehoefte hebben ervaren. Voor elk van de competenties geven docenten over het algemeen aan dat ze neutraal tot gedeeltelijk eens zijn met de stelling:

Ondanks dat 40% van de docenten eerder aan gaf zich niet of nauwelijks competent te voelen in het ondersteunen en helpen van leerlingen bij technische problemen, geeft een groot deel van de docenten aan hier helemaal geen of minimale professionaliseringsbehoefte te ervaren.

De leeftijd van de docent lijkt een verklarende factor voor de mate waarin een professionaliseringsbehoefte wordt ervaren. Met name het contrast tussen docenten van 30-39 jaar oud en docenten van 60 jaar of ouder is noemenswaardig. Hierbij ervaren de docenten van 60 jaar of ouder de meeste professionaliseringsbehoefte en de groep docenten tussen de 30 en 39 jaar oud de minste professionaliseringsbehoefte.

WAT SPELT EEN ROL BIJ PROFESSIONALISERINGSBEHOEFTE?

We hebben onderzocht welke factoren gerelateerd zijn aan het dan al niet voelen van professionaliseringsbehoefte, als het gaat om de technologisch pedagogische competenties.

Hierbij vinden we een aantal beschermende factoren (die ervoor zorgen dat je minder professionaliseringsbehoefte ervaart) en risico factoren (die ervoor zorgen dat je juist meer professionaliseringsbehoefte ervaart).

Beschermende factoren

- Ervaren competentie in gebruik van digitale leertechnologieën
- Mogelijkheden tools sociaal klimaat
- Ervaren competentie lesgeven algemeen

Risico factoren

- Ervaren ondersteuning t.t.v. afstandsonderwijs

Ruim 62% van de docenten heeft aangegeven onvoldoende ondersteuning te hebben gekregen bij het geven van het afstandsonderwijs

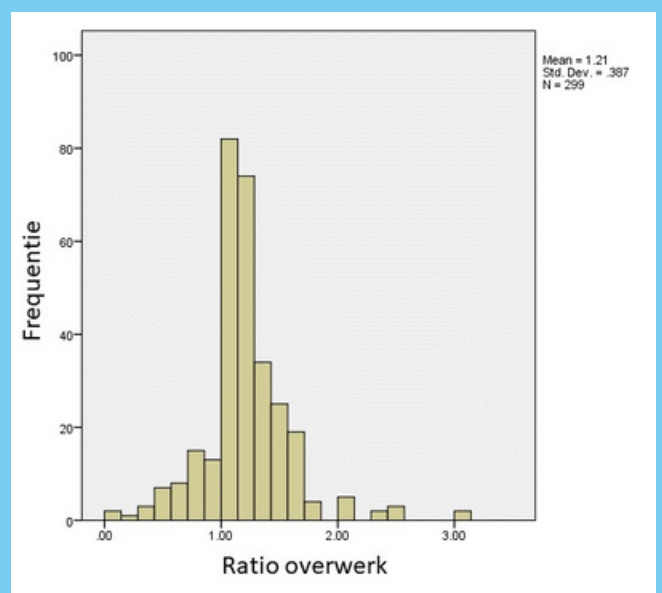
HOE STAAT HET MET WELZIEN EN STRESS VAN DOCENTEN?

- Gemiddeld zien we 20% meer overwerk ten tijde van de eerste lockdown.
- We zien geen echte verschillen tussen onderwijssectoren.

Maar:

- Overwerk is nog geen stress.
- Gemiddeld zien we laag tot matig hoge niveaus van stress bij leerkrachten.
- Ook zien we een hoge mate van welzijn en werktevredenheid.

Voor zowel overwerk, stress als werktevredenheid, zien we veel variatie tussen de docenten.

WELKE FACTOREN DRAGEN BIJ AAN ERVAREN STRESS EN WELZIEN VAN DOCENTEN

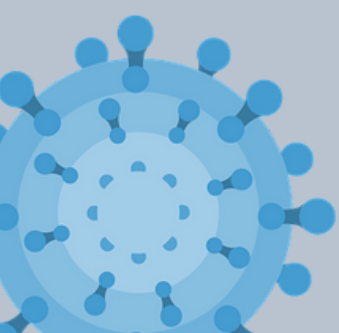
Beschermende factoren

- Werktevredenheid
- Werk-privé balans
- Ervaren autonomie in lesgeven
- Ervaren competentie in lesgeven

Risico factoren

- Zorgen over gezondheid
- Overwerk
- Ervaren ondersteuning t.t.v. afstandsonderwijs
- Lage werktevredenheid

Docenten die zich tijdens de eerste lockdown veel zorgen maakten over hun eigen gezondheid of over die van hun naasten, ervoeren ook meer stress op hun werk. Zorgen in het privé-domein kunnen dus van invloed zijn op hoe je je werk beleeft.

De deelnemende docenten konden we aan de hand van de ingevulde vragenlijst indelen in drie verschillende docentprofielen. De kenmerken van de docenten in deze profielen zijn hieronder beschreven.

Bezorgd en gestrest

- Hoge mate van stress
- Zorgen om eigen gezondheid en gezondheid van naasten
- Relatief lage scores op werk-privé balans, werktevredenheid en gevoel van autonomie, competentie en verbondenheid

Relaxed

- Lage mate van stress
- Weinig zorgen om eigen gezondheid en gezondheid van naasten
- Hogere scores op werk-privé balans dan profiel 'bezorgd en gestrest'
- Werken minder over

Tevreden work-a-holics

- Werken meer over dan andere twee profielen
- Lage mate van stress
- Hoge scores op werk-privé balans, werktevredenheid en gevoel van autonomie

DOCENTPROFIELEN

- Uit de scores van de vragenlijst bleek dat leraren in het basisonderwijs enigszins oververtegenwoordigd zijn in het 'tevreden work-a-holics' profiel.
- Bij docenten in andere onderwijstypes waren er geen duidelijke patronen te zien.
- Docenten tussen 40 en 49 jaar zitten relatief vaak in het 'tevreden work-a-holics' profiel.
- De docenten die in de jongste (20-29 jaar) en oudste (60-65 jaar) leeftijdscategorie vallen, hebben relatief vaak een 'relaxed' profiel.
- Er lijkt geen relatie te zijn tussen het aantal jaar ervaring van een docent en welk profiel deze docent heeft.

VERVOLGONDERZOEK?

Het onderzoek levert een aantal betekenisvolle eerste inzichten op.

Uiteindelijk hopen we aanbevelingen te kunnen doen om op langere termijn om te kunnen gaan met uitdagingen en problemen waar docenten voor staan ten tijde van afstandsonderwijs. Daarom zullen we in de komende periode de data verder analyseren voor wetenschappelijke publicaties en voor vakpublicaties.

De betrokken onderzoekers willen u nogmaals hartelijk bedanken voor uw deelname aan dit onderzoek!

Met vriendelijke groeten,
dr. W.E. (Elisa) Kupers
dr. J.M. (Jolien) Mouw
dr. M. (Marjon) Fokkens-Bruinsma
Thianda Spithoff

MEER WETEN?

onderwijsonderzoek@rug.nl